

Institut kritického myšlení

V rámci projektu WebDialog, který vznikl z potřeby hledání východisek z hodnotové krize západní společnosti a moderního člověka vůbec, je od roku 2015 realizován projekt „Institutu kritického myšlení“ (dále jen „IKM“), jehož posláním je vytvářet podmínky pro spolupráci univerzit, vysokých škol, nadací a nadačních fondů, a posilovat jejich roli ve společnosti s důrazem na „třetí roli“ univerzity – <http://webdialog.cz/institut-kritickeho-mysleni/>.

Obec jako komunita

IKM založil výzkumné a vzdělávací centrum na FSE UJEP, jehož prioritním cílem je vytvoření modelového projektu venkovské obce, která směřuje k vytvoření komunity. To představuje vznik komunitní platformy pro spolupráci veřejného a soukromého sektoru a plánování integrovaného a dlouhodobě udržitelného rozvoje obce v oblastech kultury, politiky, ekonomiky a životního prostředí. Venkovská obec je obec do 3000 obyvatel, kterých je v naší zemi spolu s malými obcemi více než 6000 a žije v nich nadpoloviční počet obyvatel ČR.

Co je to „komunita“?

Každé lidské společenství by mělo reflektovat svá myšlenková východiska a hledat odpověď na otázku: kde jsme, kam se chceme dostat a jak to budeme dělat. Pokud lidé v obci žijí v opravdovém lidském společenství, mají respekt k vyšším hodnotám a jsou otevřeni tomu, co je vnitřně spojuje, a zároveň hledají společnou vizi do budoucnosti a celostní přístup k rozvoji obce, pak tvoří komunitu. Komunita je dění, je to událost, ve které se neustále vyvažuje to, co je vnitřní a těžko uchopitelné, jako je zejména kvalita lidských vztahů a kulturní úroveň obce, a to, co je vnější, co lze plánovat a organizovat, zejména pak efektivita sociálního systému, infrastruktura a rozvoj obce.

Co znamenají „vyšší hodnoty“ a „lidské společenství“?

Současný člověk zaměnil hodnoty za osobní potřeby a je uvězněn v předmětném světě, který se mu stal „hromadou věcí“. Neboť pokud vyznáváme „nižší hodnoty“, které vyrůstají především z individuálních potřeb, uzavírá nás to v našem vlastním vědomí a prožívání, ve světě „ono“. Pouze pragmatické cíle, věčný koloběh práce a otupující zábavy vytvářejí umělý svět, ve kterém se nemusíme znepokojovat a zamýšlet. Na druhou stranu se však proti této předmětnosti ozývá z hloubi lidského nitra jakýsi protest. Snaha porozumět mu a kultivovaně jej rozvíjet nás vyvádí z uzavřenosti našeho já a otevírá nás vůči druhým jakožto „ty“. Tento pohyb je vyjádřením našeho respektu k „vyšším hodnotám“ a směřováním k opravdovému lidskému společenství, protože posledním zdrojem vyšších hodnot jsou nepředemětné výzvy, které k nám přicházejí od druhých bytostí a z budoucnosti. Takové úvahy by měly stát v pozadí při uskutečňování komunitních projektů, aby byly smysluplné.

V čem spočívá vytváření komunity?

K vytváření komunity je třeba především neustálý dialog a kultivace mezilidských vztahů, kdy plnění a zlepšování rozvojového programu je pouhý nástroj pro integrovaný rozvoj obce:

1. Tvorba programu rozvoje obce, jehož naplňování spočívá zejména ve vytváření komunitní platformy pro veřejnou diskusi, ve spolupráci s krajem, místní univerzitou a dalšími partnery, a v získávání veřejných finančních zdrojů a vyhodnocování kvality a efektivity jejich využití.

2. Urbanistický rozvoj obce a tvorba územního plánu, který spočívá zejména v hledání „genia loci“ s důrazem na vytváření centra obce, jako místa pro setkávání, vytváření územního plánu s důrazem na ochranu životního prostředí, uspokojování potřeb občanů obce a ve zvyšování atraktivity území, např. pro rozvoj turistického ruchu nebo využití alternativních zdrojů energie.

3. Spolupráce veřejného a soukromého sektoru, která spočívá zejména v zapojování všech občanů ochotných k veřejné diskusi, vytváření společných tradic pořádáním kulturních akcí, spolupráci s neziskovými organizacemi a v realizaci ekonomických aktivit obce, zejména pak v podpoře sociálního podnikání s cílem zaměstnávání dlouhodobě nezaměstnaných obyvatel obce.

4. Péče o zdraví a pomoc sociálně ohroženým občanům, která spočívá zejména ve vytváření podmínek pro ochranu a rozvoj zdraví, zajištění vzdělávacích aktivit pro komunitu ve spolupráci s místní univerzitou, zajištění terénní sociální práce vzhledem k sociálně ohroženým občanům a vybudování komunitního centra, které bude poskytovat služby všem obyvatelům obce.

Čeho chceme v IKM dosáhnout?

Projekty, které chceme realizovat do roku 2020, jsou:

1. Uskutečnit diskusní platformu lidí z univerzit, vysokých škol, nadací a nadačních fondů a zpracovat zejména dvě metodiky: pro třetí roli univerzity a pro modelový projekt venkovské obce, která směřuje k vytvoření komunity.

2. Vybudovat vzdělávací a výzkumné centrum na FSE UJEP a zpracovat vzdělávací programy pro studenty a pro aktivní občany obce ve formě programu celoživotního vzdělávání.

3. Vytvořit think tank ve spolupráci s Ústeckým krajem a dalšími partnery, jehož hlavním tématem bude strategické plánování rozvoje venkovských obcí a vyhodnocování jejich kvality a efektivity.

4. Realizovat modelový projekt rozvoje venkovské obce v obci Tisá, ve které od roku 2004 probíhají setkání lidí z projektu WebDialog a kde má IKM k dispozici objekt na vybudování vzdělávacího centra. Konkrétní projekty v obci Tisá, ve spolupráci s UJEP, dalšími univerzitami, nadacemi a zahraničními partnery, jsou:

- Vytvoření komunitní platformy a spolupráce veřejného a soukromého sektoru.
- Projekt terénní sociální péče pro sociálně ohrožené obyvatele.
- Projekt „EnergDialog“ na využití alternativních zdrojů energie, ve spolupráci se saskými univerzitami.